Ing. Karel Matějka, CSc.
IDS
Na Komořsku 2175/2A, 143 00 Praha 4 – Komořany
telefon 603 444 768, 244 400 781
e-mail ids@infodatasys.cz

Prohlášení k aktuální situaci na Šumavě

Jako vědecký pracovník zabývající se problematikou v oblasti ekologie a vědy o vegetaci, který dlouhodobě pracuje mimo jiné i v regionu Šumavy a jako autor řady vědeckých textů nejen o přírodě Šumavy, jsem silně znepokojen současným politickým děním týkajícím se ochrany přírody a krajiny na území Šumavy, jmenovitě v Národním parku Šumava. Výrazné změny v přístupu k ochraně přírody tam nastaly po personální změně ve vedení Ministerstva životního prostředí ČR, které vybralo jako ředitele Správy Národního parku a CHKO Šumava PhDr. Jana Stráského a to dokonce bez výběrového řízení, respektive v rozporu s doporučeními vzešlými z výběrového řízení, jehož se Dr. Stráský vůbec neúčastnil. Jedná se o člověka, který se v životě nikdy profesně nezabýval ochranou přírody a životního prostředí, biologickými či zemědělsko-lesnickými vědami. Jeho rozhodnutí mohou tedy být pouze politického, nikoli odborného charakteru.

V souvislosti s aktuálně probíhající gradací populace lýkožrouta smrkového a souvisejícím odumíráním stromového patra smrkových lesů na Šumavě se objevily návrhy na takzvané řešení této "kalamity" a to ve formě rozsáhlého kácení v lesích a dokonce i použití chemických prostředků.

S vědomím, že

- periodický velkoplošný rozpad stromového patra smrkových lesů je přirozenou součástí dynamiky horských smrkových lesů Šumavy a to minimálně v období posledních tří tisíc let, tedy i v době dávno před tím, než struktura šumavských lesů byla výrazněji ovlivňována člověkem;
- byl mnohokrát prokázán negativní vliv těžby dřeva na strukturu horského smrkového lesního ekosystému, výskyt klíčových druhů významných z hlediska ochrany přírody a následující dynamiku tohoto ekosystému, včetně jeho přirozené obnovy;
- tvrzení o neschopnosti autoregulace v horských lesích Šumavy je nejen nepravdivé, ale dokonce i v rozporu s principy ekologie, tedy s vědeckou disciplinou zabývající se fungováním ekologických systémů, protože autoregulace je základní princip dynamiky ekosystémů, jedná se o mechanismus, který umožňuje i jakoukoli sukcesi. Probíhat tedy musí i v kulturních ekosystémech, jakými jsou například opuštěná pole nebo ruderální plochy, není nejmenší pochyb o tom, že jsou přítomny i v šumavských lesích, jakkoli ty mohou být ovlivněny dřívější činností člověka;
- přirozené zmlazení stromů na plochách po rozpadu stromového patra v horských smrkových lesích je dostačující pro uchování všech přirozených funkcí lesa i z hlediska ochrany přírody na výrazné většině dotčené plochy;
- uvažované zásahy jako například kácení v 1. zóně národního parku a použití insekticidních prostředků jsou v rozporu s platnou legislativou na ochranu přírody, stejně jako s mezinárodními závazky České republiky a obecnými principy péče o národní parky a jiná velkoplošná chráněná území.

Důrazně upozorňuji na fakt, že zmíněné "řešení kůrovcové kalamity" bude mít výrazný negativní vliv na stav a fungování šumavských lesů i všech sousedních ekosystémů, naruší cenné složky krajiny v území Šumavského národního parku stejně jako případné zmenšení rozsahu 1. zóny národního parku nebo snížení rozlohy takzvaného bezzásahového území. Současně tyto zásahy způsobí nevratné a nenahraditelné škody, které budou v území výrazně patrny jistě po dobu mnohem delší nežli jedno století. Jedná se tedy o časový úsek, v němž již budou skoro jistě zapomenuta všechna pozitiva, která případně vyplynou z činnosti aktuální politické reprezentace České republiky, škody na přírodě však budou patrné i nadále.

Současně tímto nabízím možnost využití zkušeností v oblasti ekologie, ochrany přírody a znalostí území Šumavy (viz například odpovídající dokumenty na www.infodatasys.cz).

V Praze, dne 21. 3. 2011

Ing. Karel Matějka, CSc.